

Rk-nytt nr. 2, 2002

Raritetskommittén (Rk) har haft sitt sommarmöte i Stenåsa på Öland den 6–8 juli. Närvarande var samtliga ledamöter: Jonas Bonnedahl, Christian Cederroth, Nils Kjellén, Krister Mild, Urban Olsson och Uno Unger. Under mötet behandlades drygt 120 rapporter, varav ca. 80 % godkändes för publicering.

Ingen ny art för landet godkändes i denna andra omgång av 2001 års raritetsrapporter. En komplett lista med godkända, underkända och bordlagda rapporter som behandlats under årets båda möten kommer inom kort att läggas ut på Rk:s hemsida, och nedanstående exempel får bara ses som ett smakprov.

Godkända sällsyntheter

Om inget annat anges är observationerna gjorda år 2001. Bland godkända arter kan nämnas **medelhavslira** av rasen **mauretanicus** (Hönö, Bohuslän, augusti), **gulnäbbad lira** (Varberg, Halland, juni, Hönö, Bohuslän samt Getterön, Halland, juli, och Getterön, Halland, augusti), **purpurhäger** (Kvinsgröta, Öland, juni), **prutgås** av rasen **nigricans** (Segerstad, Öland, oktober 1994 och 2001, Sturkö, Blekinge, maj 2002), **stäppörn** (Öland, oktober), **jungfrutrana** (Vadadalen, Uppland, maj), **prärielöpare** (Halmstad, Halland, augusti; Getterön, Halland, september), **gulbröstad snäppa** (Getterön, Halland, oktober), **mindre gulbena** (Gnien, Västmanland, juni; Getterön, Halland, oktober; Knuthöjdsmossen, Västmanland, juli 2000), **rosenmås** (Busör, Halland, oktober), **tärnmås** (Simrishamn, Skåne, september), **spetsbergsgrißla** (Revsudden, Småland, juni), **kalanderlärka** (Laholm, Halland, januari), **blåstjärt** (Öja, Gotland, oktober), **ökenstenskvätta** (Lasserholmen, Gotland, september 2000), **(svarthalsad) taigatrast** av rasen **atrogularis** (Ottenby, Öland, januari), **rödstrupig sångare** (Hoburgen, Gotland, maj 2002), **brunsångare** (Sundre, Gotland, oktober 2000; Stenåsabadet, Öland, oktober), **bergsångare** av rasen **bonelli** (Sundre, Gotland, augusti), **rödhuwad törnskata** (Rundsvallen, Bohuslän, juli 1994), **isabellatörnskata** (Vändburg, Gotland, oktober), **varfågel** av rasen **pallidirostris** (Kiladalen, Sörmland, april 2000).

För rapporteringsåret 2001 har kraven på rapporter om **juvenila stäpphökar** sänkts i samband med artens invasionsliknande uppträdande. Kraven kommer dock framöver återgå till tidigare höga nivå. Det framgår dock med tydlighet att en majoritet av 2001 års rapporter inte skulle klara Rk:s normala krav för ett godkännande. Vi vill därför uppmana Sveriges ornitologer att fortsättningsvis beskriva dräkten på rapporterade stäpphökar så detaljerat som möjligt.

En hontecknad **svart rödstjärt** på Landsort, Södermanland, i oktober 2000 har godkänts som tillhörande den **sydostliga rasgruppen** (*semirufus*, *rufiventris*, *phoenicuroides* m.fl.). Den infångade fågelns DNA skiljer sig distinkt från de europeiska rasernas, vilket innebär att fågeln med största sannolikhet tillhör någon av de ovannämnda raserna från sydvästra och södra Asien. Idag finns dock inget referens-DNA från dessa rasers häckplatser. När sådant material finns tillgängligt kan Rk förhoppningsvis även publicera rätt rasnamn.

Av godkända fynd av fåglar som bedöms att ej ha nått Sverige på spontan väg kan nämnas **dvärgsnögås** (kat. E, Hullsjön, Västergötland, augusti), **svangås** (kat. E, Hullsjön, Västergötland, oktober), **kamskrake** (kat. D, Ängelsberg, Västmanland, april), **kanelårta** (kat. E, Segerstads fyr, Öland, april), **mindre maskstenknäck** (kat. E, Offerdal, Jämtland, maj 2002), **långstjärtad rosenfink** (kat. E, Ottenby, Öland, april; Morup, Halland, juni), och **svarthuvad grönfink** (kat. E, Segerstads fyr, Öland, maj).

Ej godkända rapporter

Ett tidigare godkänt fynd av **azurmes** från Abrahamsäng, Blekinge i november 1983 har vid förnyad granskning underkänts för publicering.

Av övriga underkända rapporter kan nämnas **gulnäbbad lira** (Halland, juli), **bronsibis** (Halland, maj 2002), **dvärgsumphöna** (Öland, maj), **gåsgam** (Gotland, maj), **örnvårk** (Västmanland, maj), **stytlöpare** (Uppland, maj), **gulbröstad snäppa** (Uppland, juni), **rödnäbbad trut** (Halland,

april), **ringnäbbad mås** (Halland, april 2002), **långnäbbad mås** (Västmanland, maj), **tygeltärna** (Halland, oktober), **dvärguv** (Västmanland, december), **svart rödstjärt** av rasen **semirufus** (Öland, maj), **fläckskogstrast** (Dalarna, oktober), **rörsångare** av rasen **fuscus** (Blekinge, maj), **gråsångare** (Öland, juli 2000), **bergstaigasångare** (Halland, september), **svart stare** (Halland, januari), **tallspurv** (Lycksele lappmark, april 2002).

Några bordlagda ärenden

Lundsångare av rasen **nitidus** (Eggegrund, Gästrikland, maj 2002). Ärendet är bordlagt i väntan på att DNA från insamlade fjädrar skall extraheras, sekvenseras och jämföras med motsvarande material från andra lundsångarraser i Europa och Asien.

Den omdebatterade **vadarsvalan** från Falsterbo är fortsatt bordlagd. Nya försök att analysera DNA från den insamlade fjädern kommer att göras i höst. Tidigare försök har bara resulterat i insamlarens eget human-DNA. Rk har valt att fortsatt bordlägga ärendet i väntan på resultatet från dessa undersökningar. Rk anser dessutom, såsom redovisats i förra Rk-nytt, att några av de nyupptäckta karaktärer som stöder bestämningen till orientalisk vadarsvala, exempelvis näsborrarnas form, har testats på för få individer. Dessutom saknas i dagsläget fortfarande viktig kunskap om dräktens variation hos 2k rödvingade vadarsvalor, och inte minst om stjärtsprötens längd och form.

Slopade RK-arter

Alla arter med 20 fynd eller färre, enligt tredje upplagan av "Sveriges fåglar" (SOF 2002), skall rapporteras till Rk. Undantaget är dock ett antal arter med fler än 20 fynd som kräver raritetsblankett. Dessa arter redovisas i Rk-rapporten för år 2000 i senaste "Fågelåret". Rk har beslutat släppa ett antal arter från denna lista. Fr.o.m. rapporteringsåret 2003 skall därför följande arter endast granskas av de regionala rapportkommittéerna (rrk): **gulnäbbad lira**, **natthäger**, **bronsibis**, **nilgås** (trots färre än 20 fynd), **vitnackad svärta**, **styttlöpare**, **tjockfot**, **prärielöpare**, **vitvingad tärna**, **alpseglare** och **rödhuvud törnskata** (andra raser än nominatformen *senator* skall dock fortfarande granskas av Rk).

Datastrul

SOF har under året haft problem med en server, vilket inneburit att e-post till Rk:s sekreterare ibland inte kommit fram. Dessa problem skall nu vara avhjälpna. Om någon inte fått svar på e-post rörande Rk-frågor som skickats till Christian Cederroth, tag då ånyo kontakt eftersom ditt tidigare e-brev kan ha försvunnit. Cederroths nya adress är segerstad@sverige.nu.

Ny medlem

Vi vill härmed hälsa **Magnus Hellström** från Kalmar hjärtligt välkommen till kommittén. Magnus röstades fram från den lista av namn som föreslagits av svenska ornitologer efter uppropet i förra Rk-nytt. Magnus är uppväxt i Västervik men bor numera, efter studier i Uppsala, i Kalmar. Magnus är sedan tidigare välkänd på Öland, och har under många år ingått i Ottenby fågelstations ringmärkarstab. Han kommer att presenteras närmare på Rk:s hemsida. Magnus ersätter undertecknad som efter tretton stimulerande år som Rk-ledamot tycker det är dags att släppa in nya friska krafter.